

בלבבי משכן אבנה

כל החומר המופיע בעלון זה חדש

י"ג עיקרים

יסודות האמונה לרמב"ם

"להאמין מציאות הבורא יתברך" - כל מציאות האדם היא גילוי הבורא

לפי האמור נבין נקודה עמוקה יותר, והדברים הם דקים. כאשר האדם נמצא בתפיסה החיצונית יותר, הוא תופס שיש את מציאותו יתברך שמו, ויש את כלל כל הנבראים כולם, ואת הפרטות שזה "אני", ו"אני" צריך להיות לו עבד נאמן, "אני עבדך בן אמתך" (תהלים קטז, טז), ואזי אני עובד את בורא עולם. זוהי התפיסה של צורת החיים אצל מי שעובד את בורא העולם.

אולם, התפיסה של "להאמין מציאות הבורא יתברך" היא תפיסה הרבה יותר עמוקה מכך.

"להאמין מציאות הבורא יתברך" מעמידה תפיסה בנפש שהאדם תופס שיש רק היות אחד, וכל המציאות של היות זו הינה גילוי, זוהי כל המציאות שיש כאן. "מציאות" כלומר, גילוי, זה נקרא "מציאות" כמו שנתבאר. וכל חלקי המציאות הם חלקי הגילוי.

לפי, עבודת אצל בורא עולם פירושו, עצם מה שההיות שלי זהו גילוי, זה נקרא שאני עבד של בורא עולם. עבודת אצל בורא עולם אין פירושו הפעולות שאני עושה למענו. בודאי שאם אין פעולות לאחר מכן אלו הם דמיונות בעלמא, "כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו" (יבמות קט ע"ב). אולם עבודת של בורא עולם עניינה, עצם התפיסה שהאדם תופס שכל מציאותו היא רק גילוי שלו, זוהי העבודת הגמורה.

"לא נתנו מצוות אלא כדי לצרף בהם את הבריות" (מד"ר, לך לך, מד). בפשיטות כוונת הדבר, לצרף אותם דהיינו להסיר את הסיגים והפסולת. אולם בעומק, "לצרף את הבריות" זה מלשון חיבור, ולמה החיבור - חיבור לתפיסה שכל המציאות היא רק חלקי גילוי של דבר אחד. ובעומק, זה נקרא חיים שהם למעלה מעולם העבודה, זה נקרא "להאמין מציאות הבורא יתברך".

בעולם שבו אנו נמצאים האדם תופס את עצמו כקיום לעצמו, והוא עובד מישהו אחר. אני נברא, הוא בורא, ואני עבד שלו. זוהי התפיסה, והלואי שנזכה גם לזה בשלמות. אולם התפיסה

של "להאמין מציאות הבורא יתברך", היא תפיסה לגמרי שונה. זו תפיסה שהאדם תופס שכל ההיות שלו היא רק להכיר את בורא עולם, כל ההיות שלו היא רק לגלות את בורא עולם. מה שחמור תופס שהוא חמור, אינו נובע ממדרגת עבודת, אם הוא יתפוס שהוא סוס הרי שהוא נמצא בדמיונות, הוא יאכל מאכל סוס, וינסה לעשות מעשה סוס, עד שבעליו יוכיחו לו שהוא חמור. אבל מציאותו זוהי מציאותו.

בעומק, כל עבודת האדם היא לא להיות עבד, עבד הוא כלי להגיע לתכלית עליונה יותר, מי שניסה לדלג על שלב העבודת, אלו הם דמיונות, הוא לא יכול לעלות מעלה. אולם התפיסה הפנימית של החיים איננה עבודת, אלא התפיסה הפנימית של החיים היא לתפוס שכל מציאות האדם היא רק גילוי של בורא עולם. ומצד כך הסיבה שהאדם מקיים מצוות היא, מאותה סיבה שהרוח מתנועעת, מאותה סיבה שהאש שורפת, מאותה סיבה הנפש מקיימת מצוות. זוהי מציאותה, גילוי הבורא ית"ש, וזה חלקה בגילויה, וזה מה שהיא עושה.

בלשונו של הרמח"ל במס"י בפרק ענוה זה נקרא, שכל אחד עושה מה שחק טבעו לעשות. ובעומק אין כוונת הדבר שנחקק בו מה הוא עושה, זוהי התפיסה התחתונה. אלא עומק כוונת הדבר שכל המציאות שלו היא רק מציאות של גילוי, ואזי חלקי גילוי אלה הם מציאותו.

זהו דבר עמוק עד למאד בקומת הנפש, זה נקרא "אמונה אמיתית". אמונה אמיתית אומרת בעומק הנפש שזוהי המציאות של האדם, ואם הוא רואה להתכחש לדבר, הרי שהוא מתכחש למציאות. זוהי סיבת סילוק הבחירה לעתיד לבוא, מחמת שכעת נדמה לאדם שיש לו מציאות, והוא יכול לעבוד את הקב"ה והוא יכול לא לעבוד. אבל כשהוא תופס שכל מציאותו זהו רק גילוי, הוא לא יכול לבחור משהו שלא קיים. הבחירה מציירת לאדם שיש אפשרות של עולם שלא קיים, מחמת שהיא מציירת לו מעיקרא שמציאותו היא לא רק גילוי של בורא עולם.

חיי אמונה - ידיעה אחת

כאשר אנו באים לצייר חיים מעשיים של אמונה שורשית, "להאמין מציאות הבורא יתברך", זוהי עצם ההכרה העמוקה בנפש שהאדם מכיר שכל מציאותו זה גילוי של בורא עולם, לא שהעבודה של האדם היא לגלות, זוהי התפיסה

היותר תחתונה, זה שייך למערכת חכמה בינה ודעת. "להאמין מציאות הבורא יתברך" זוהי התפיסה שהאדם תופס שכל מציאות היא רק גילוי, זה נקרא "אמונה".

יש להבין מהי ההגדרה העמוקה הנקראת "אמונה". "אמונה" כלומר, שהאדם תופס מציאות, והאופן שהאדם תופס את המציאות לפי האמונה היא, שאין יש אלא גילוי הבורא. "מציאות" ו"בריאה" הם כללות הגילוי, שורש המציאות. ופרטות הגילוי אלו הם חלקי הנבראים. זה נקרא "תפיסת מציאות". והכח לתפוס את אותה מציאות, הוא רק ע"י הכח שנקרא "אמונה".

חיים הנקראים חיי אמונה, הם חיים שהאדם תופס תפיסה אחת בלבד, אין עוד ידיעה זולת אותה ידיעה, וכמו שאומרים רבותינו, אם אין עוד מציאות אין עוד ידיעה. לא כמו שבני אדם סברו בטעות שמבואר בדברי רבותינו, שאם "אין עוד מלבדו" שמבואר בדברי רבותינו, יש לזה מקום של אמת ומקום של טעות, זו סוגיא שעסקו בה רבותינו בארוכה, בלי להיכנס עכשיו לעומק הסוגיא, נפש החיים מסביר מהלך אחד [מצדו מצדו], ובחסידות יש מהלכים אחרים. אולם, בהבנה פשוטה ע"פ מה שנתבאר, מהי כוונת הדבר ש"אין עוד", יש את הבורא ית"ש, ויש את גילוי, בלשון הפרקי דר"א זה נקרא "הוא ושמו", הוא - עצם מציאותו, ושמו - גילוי. ואנחנו, הנבראים, זה חלקי אותו גילוי. זוהי ההבחנה העמוקה שאנחנו "חלק אלוך ממעל", מה שכל מציאות האדם היא רק חלקי גילוי, זה נקרא "חלק אלוך ממעל".

אם האדם תופס שהמציאות שלו היא מציאות, והוא בא לגלות, הרי שזה לא "חלק אלוך ממעל". אולם אם האדם תופס שכל מציאותו שלו היא גילוי של בורא עולם, זה נקרא שהוא "חלק אלוך ממעל". "אלוך ממעל" זה מציאות, ומהי המציאות - גילוי, והאדם, וכל הנבראים כולם, הם חלקי אותו גילוי.

הדברים עמוקים ודקים מאד בנפש, וזו סוגיא שעוד תתבאר בעז"ה, אולם כאן רק הסברנו את השורש הפנימי ביותר של קיום המציאות, של קיום הבריאה, שהיא עצם הכרת המושג שנקרא "אמונה". ■ המשך בע"ה שבוע הבא - מסדרת

דע את אמונתך_001_ הגדרת מהות האמונה והגדרת מציאות (שלוש עשרה העיקרים לרמב"ם) בקול הלשון 1<2<3



פרק ההתבודדות | מרבינו אברהם בן הרמב"ם

נמצאו שלשה שלבים. שלב ראשון – מה שהאדם עוצם עיניו מראות ברע, שלב שני – עצם כך שהאדם רואה דברי שוא, דברים שהוא לא צריך לראות, אפילו שהם לא רע. שלב שלישי – עצם כך שהאדם רואה מה שנמצא בחוץ. ידועים דברי הזוה"ק, שכאשר הנשמה יוצאת מהעולם היא צריכה לטבול בנהר דינור, וטעם הדבר, על מנת להפקיע את "חזיו דהאי עלמא". בעצם כך שהנשמה ראתה דברים בעולם היא התחברה עם חושיה לעולם התחתון, וזה מקשה עליה לעלות לעולם העליון.

אלו שלשת המדרגות שהוזכרו כאן. יש אופן שהאדם עוצם את עיניו מראות ברע, לא להסתכל בדבר ערוה, אותיות רע בתוכה. יש אופן שהאדם עוצם עיניו מראות, מה שהוא צריך לראות הוא מסתכל, מה שהוא לא צריך לראות הוא לא מסתכל. לדוגמא, אחת מעשרת ההנהגות של רב, שלא הסתכל חוץ מד' אמותיו. והמדרגה השלישית, שהאדם אינו מסתכל כלל, ולא מחובר כלל ל"חזיו דהאי עלמא", וזהו העומק השלם.

הסדר שנאמר כאן הוא לפי הסדר של שלשת המדרגות. מובן הדבר, שאי אפשר בשלמות לא להסתכל בהאי עלמא, אבל אלו הם סדר מדרגות של עליית האדם, וע"י שעוצר את הראיה בשלשת המדרגות עד המדרגה העליונה שממעט להסתכל בעולם, לא רק שהראייה [שהיא שורש כל החושים כולם] לא יוצאת מהפנים לחוץ, אלא החושים שלו מופנים פנימה, ויתר על כן ללמעלה. זוהי הבחנת "שאו מרום עיניכם", בפשטות הכוונה היא, שהאדם יכול להסתכל לצדדים, ויכול להסתכל למעלה. אולם בעומק, הוא מפקיע את ההסתכלות שלו לחוץ, ומשעבד את הסתכלותו ללעילא, וזה נקרא: "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה" (ישעי' מ, כו).

ועל הגבלת החלק המרגיש והדוחף כדי להגביר את העסוק בחלק ההגיוני אמר אלישע אל גיחוי (מלכים-ב' ד', כ"ט):
"כי תמצא איש לא תברכנו וכי יברכך איש לא תעננו". ועליך להבין דבר זה לאשורו.

יש באדם את כח המעשה, כח ההרגשה, כח הדיבור, וכח המחשבה. המעשה מצטרף לחוץ, זו צורת המעשה בכל יסודו. ההרגשה יכולה להיות מופנית לחוץ, ויכולה להיות מופנית לפנים. הדיבור יסודו מופנה על דרך כלל לחוץ, יש אופן של "דברתי אני עם לבי" (קהלת א, טו), אבל הדיבור בפועל הוא בין איש לרעהו, מופנה לחוץ.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא – מתוך סדרת שיעורים על ספר "המספיק לעובדי ה'" מרבינו אברהם בן הרמב"ם

פרק ו' | האופן למעשה של צירוף היראה והתורה.

יתר על כן טעם נוסף לתשובה הנדרשת הוא בענין החלק השלישי של הכנת האדם ללימוד שנאמר בדברי הנפה"ח – שהאדם צריך ל'כוון לה' – תדבק בלימודו בו בתורה בו בהקב"ה'.

ולעניננו, כל זמן היות האדם ח"ו במצב של חטא, כלשון הפסוק "עוונת-תיכם היו מבדילים", זוהי מחיצה המבדלת, קשורה בו ככלב, מלפפתו לעוה"ב כדברי חז"ל. ענין העבירה אצל האדם זה לא רק שהוא עושה נגד רצון הבורא (זהו רק השורש), אלא זוהי מציאות!! כמו שאומרים רבותינו, 'עבירה' נקראת מלשון דבר 'עב' – זוהי עביות של מסך המבדיל שנעשה בין האדם לקונו.

ולפיכך, כאשר האדם רוצה לעסוק בדברי תורה באופן הראוי לתכלית השלישית שהיא להתדבק בו בתורה בו בהקב"ה, הרי שכל זמן היות באדם מציאות של חטא או מציאות עוון, הרי שיש לו מסך המבדיל, ומד כיון שיש לו מסך המבדיל אין אפשרות שעיסוקו בתורה יהא באופן של דבקות, הן דבקות בתורה והן דבקות בו יתברך שמו, בדבר ה' זו הלכה, ברצונו או בדיבורו יתברך שמו בדבר אגדה.

וזוהו הטעם השלישי מדוע נצרך האדם קודם היותו עוסק בדברי תורה לעשות תשובה – על מנת שהוא יוכל להתדבק בו בתורה, ובו יתברך שמו!!! ואם האדם ח"ו עוסק בתורה ויש על גביו מציאות של חטא, אף שבודאי אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה והוא יקבל שכר על כל מילה ומילה וכל הרהור והרהור של דברי תורה, אולם מדרגת השגת תורה באופן של דבקות בתורה ודבקות בו יתברך שמו יהיה העיקר חסר מן הספר!!!

אלו א"כ ג' טעמים לטעם שהכנה השנייה לתורה היא באופן של תשובה.

אבל נתבאר יתר על כן בדברי הנפה"ח שצריך האדם בהכנתו לדברי תורה לא רק תשובה ככללות, אלא דייקא "להתוודות" על חטאתו, וצריך הבנה מה הוא טעם הדבר שנצרך וידוי דוקא?

אז ודאי שכפשוטו זהו חלק מחלקי התשובה. אבל א"כ מדוע הזכיר הנפה"ח להדיא דייקא את דין הוידוי ולא דיני חרטה או דיני קבלה לעתיד שגם הם מחלקי התשובה? בדקות ודאי שזה משום שזה כלול בחלק ההכנה ב"יראת ה' טהורה בטהרת הלב" שבהכרח שיש בה חרטה וקבלה לעתיד. אבל עדיין נצרכת הבנה מדוע הוא העמיד את מציאות הוידוי – שיש דין בתשובה בוידוי בפה – כהכנה לעצמה?

ראשית, מפני שעיקר עסק התורה הוא באופן של "כל עמל האדם לפיהו", "ודברת במ", מצות עסק התורה בעיקר חלה בקומת הפה של האדם, 'דברי' תורה, לעסוק 'בדברי' תורה בדיבורים של תורה. ולכן, כל זמן היות האדם בלתי טהור וזך בכלל אזי גם פיו אינו טהור, הרי שהפה שלו שבו הוא עוסק בדברי תורה, הוא לא פה טהור וקדוש שיכול לעסוק בדברי

■ המשך בע"ה בשבוע הבא – מתוך קובץ שיעורים על ספר נפש החיים שער ד'



אות יד'

נסביר נקודה עמוקה ונפלאה זו, מדוע כביכול הבורא עולם לא יכול להתגלות בבריאה בשלמות. אפשר להגדיר הגדרה, שהקב"ה רוחני והעולם גשמי. אולם זו הגדרה לא נכונה בעליל, שהרי הקב"ה לא רוחני ולא גשמי, אלא הוא מופשט מהכל, כשם שהוא לא מתגלה בגשמיות, כך גם הוא לא מתגלה ברוחניות, "הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך" (מלכים-א ח, כז) - גם הרוחניות.

פנים אחד מדוע הקב"ה לא יכול להתגלות בשלימות בבריאה, מחמת שהקב"ה שלם והעולם חסר, וכיצד השלם יכול להתגלות בדבר חסר. על מנת שיוכל להיות גילוי של הבורא יתברך שמו בעולם, צריך להיות שהנבראים גם כן יהיו שלמים, וכאשר הם יהיו שלמים, אזי הוא יוכל להתגלות בהם. ומי שמגיע לאותה שלמות - הוא דבוק וחי בהתגלות שלמה עם הבורא יתברך שמו. הבורא יתברך שמו זה כביכול מצא מין את מינו ויכול לחול בו, והקב"ה מתגלה אצל האדם.

"בורא נפשות רבות, וחסרונן", כל דבר בעולם הוא חסר, ולכן בורא עולם כביכול לא יכול להתגלות שם. כאשר הדבר הזה יהיה שלם, אזי הקב"ה יוכל להתגלות בו. ונקודת השלמות של כל דבר בבריאה הינה, כאשר מוציאים אותו מהכח לפועל באופן השלם. כאשר הוצאנו את כל כוחותיו מהכח לפועל, זו שלימות המדרגה של אותו דבר, ואזי הקב"ה יכול להתגלות בדבר, אם הוא בטל אליו יתברך שמו.

כאשר מבינים את הדברים הללו, ראשית, זו הסתכלות בהירה על מציאות החיים, זו הבריאה. הבריאה נבראה חסרה, כביכול בורא עולם אינו מתגלה בה, וכאשר הבריאה תושלם, אזי בורא עולם יוכל להתגלות. ובעומק, זה נקרא ימות משיח, בימות משיח נאמר: "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" (ישע' יא, ט), הבריאה מגיעה לסוג מסויים של שלמות, ואזי בורא עולם מתגלה בתוך מציאות הבריאה, אלו הם ימות משיח, וזו תכלית כל הבריאה כולה.

נחדד את הדברים להעמידם על בירורם. לכל אחד ברור שהמציאות המוחלטת הינה הוא יתברך שמו, שהוא ברא את הכל. והתכלית של הכל היא, שיהיה גילוי של הבורא יתברך שמו, בעולם בכלל, ובאדם בפרט, אין תכלית אחרת ביצירה. כל התורה היא, גילוי של חכמתו יתברך שמו, גילוי של הקב"ה, ולכן זה נקרא בלשון חז"ל הידוע: "קב"ה ואורייתא וישראל חד". ועומק הדברים, שהבריאה נמצאת כמציאות שצריך להתגלות בה הבורא יתברך שמו. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא- מתוך סדרת שיעורים על ספר "דעת

תבונות"



פרק ד' | כח ההתבוננות

ע"י הדעת דהבדלה האדם לומד את חלקו שלו בתורה

נשוב ונדגיש, שאם האדם לא יחדד את התפיסה הזו במוחו ולאחר מכן בליבו, לא תהיה לו עצמיות. וניתן דוגמא לדבר איך שזה מתגלה בלימוד התורה:

כאשר אדם לומד סוגיא, יש כידוע בכל סוגיא את הגפ"ת והראשונים והאחרונים, בנושאים הידועים שבהם עוסקים בדר"כ באותה סוגיא. והנה, ישנם בני"א שלא מפריע להם כלל לעסוק בדיוק במה שעסקו כולם, באותם "דיבורים" שעסקו כולם גם הם עוסקים, ישנו מראה מקומות מסודר שלב ע"ג שלב והם עוברים על הכל כסדר בדיוק כמו שנכתב. לעומתם ישנם לומדים שיש להם גאווה, הם לא יכולים להסכים שהם בדיוק כמו כולם, ולכן הוא חייב לחדש איזשהו מהלך יסודי בסוגיא שאף אחד לא חשב עליו (ולפעמים אף אחד לא חשב עליו משום שהוא באמת לא נכון...) אבל הוא חייב לחדש משהו שונה ביסודו. ויש מי שחי חיי אמת, והוא לומד את חלקו שלו בתורה, פעם זה יותר דומה לשל חבירו ופעם זה פחות דומה, אך הוא לא מחפש לא את הדומה ולא את השונה, הוא מחפש את חלקו שלו בתורה, "חובת האדם בעולמו" - עולמו שלו וחלקו שלו.

זוהי דוגמא בגיל המתבגר יותר. אך כשנתבונן בזה עמוק לתוך הנפשות, נבין שמונחת כאן תפיסה של האדם את עצמו כהויה ומציאות לעצמה, תחילה בתפיסת השכל ולאחר מכן בהשבה אל הלב, התפיסה הזו היא כח התבונה התחתונה בנפשו של האדם להבדיל בין פרטים.

ככל שהכח הזה חלש בנפש האדם בקטנותו, והוא אינו עמל לאחר מכן לברר אותו יותר, אזי בהכרח שהוא יצרף הרבה מאוד דברים שהם אינם מצורפים. ובעומק הפנימי כבדוגמאות שהוזכרו, הוא מצרף את עומק הנשמות, אבל לא ממקום האחדות העליונה של השכינה המצרפתם שזו החכמה העליונה, אלא הוא מצרף מכח עירוב, הנפש שלו בנויה משעטנו וכלאים-מכוחות המעורבים זה בזה. כמה, כיצד, ואיך, זה כבר כמובן משתנה מנפש לנפש.

האופן המעשי לפיתוח כח התבונה - דעת דהבדלה

העבודה על כח הבינה התחתונה שבנפש האדם, היא בעצם לחתור ולהגיע למקום בנפש, שבו האדם אינו רואה שני דברים שוים אחד לשני. תחילת העבודה בזה היא בזמן הקטנות, מתוך שאיפה וחתירה מתמדת להגיע למקום שבו נוכל לראות בכל דבר במה הוא דומה ובמה הוא שונה כתפיסה עמוקה של חיים.

האופן המעשי להתחיל בו בימי הקטנות הוא, לאתגר את הילד במציאת הבדלים בין שני דברים. וכפי שמצוי כיום מאוד, שנותנים לילד למצוא את ההבדלים שבין שתי תמונות זהות, או במשחק וכדו'. זוהי דרך נכונה להתחלת העבודה בימי הקטנות, אמנם היא אינה מושלמת, כי רוב בני האדם עוסקים בזה רק בימי הקטנות כניצוץ של פיתוח מחשבתי ראשוני, ומכאן ואילך זה נעצר.

ההתחלה יכולה להיות כפי שמצוי עם כח הציור שבנפש, שאז משתמשים הרבה עם כח הציור למצוא את נקודות ההבדלים, כגון למצוא 5 הבדלים בין הציור הימני לציור השמאלי וכדו'. ■ המשך בע"ה

בשבוע הבא- מתוך סדרת שיעורים "דע את תורתך דרכי הלימוד"



אבד | הרגו לנחש

ברכות (נז ע"א) - תני תנא קמיה דרב ששת, הרואה נחש בחלום פרנסתו מזומנת לו, נשכו נכפלה לו, הרגו אבדה פרנסתו. א"ל רב ששת, כל שכן שנכפלה פרנסתו.

והבן שאחר שחטא אדה"ר בפיתויו של נחש ונתקלל, בזעת אפיק תאכל לחם, היינו שמכאן ואילך כל מזונו של אדם עובר דרך מדרגת נחש, ולכך הרואה נחש בחלום פרנסתו מזומנת לו. אולם אם הרגו לנחש אבדה פרנסתו, כי איבד מקור פרנסתו שאינה אלא ממקורו של הנחש. אולם שיטת רב ששת שכל שכן שנכפלה פרנסתו, כי כאשר הרגו לנחש ענינו שביטל כח ותולדת החטא, שהפרנסה מן הנחש, לחם מן הארץ, וזוכה למקור הפרנסה העליון כקודם החטא בבחינת מזון של שבת שעסקה כפול, ופרנסתו מן השמים בבחינת מן, שירד ביום הששי כפלים. ולכך מימרא זו אומר רב ששת דייקא, ששת, בחינת ששת ימים, יום הששי, כנ"ל.

והבן שתחלה היה פרנסתו מן השמים, "מלאכים צולין לו בשר ומסניין לו יין", ואח"כ קפח ואבד פרנסתו וירד למדרגת פרנסה ע"י נחש כנ"ל. והבן, שתחלה נקרא פרנסה מלשון ופרוס עלינו סוכת שלומך, וכך היה צורת המן שפרוס עליו טל, אולם כאשר חטא וירד לפרנסה מן הנחש אזי נקרא פרנסה מלשון פרוסה, "דרכו של עני בפרוסה". והוא פרוסה מלשון פרס, פר-ס. ונתבאר לעיל, פ"ר, ר"ת, פנים, רגלים. שנפרס ונפרד הפנים מן הרגלים. ואזי נפל אדה"ר למדרגת רגלים, בחינת "רגליה יורדות מות", והנחש נתקלל יתר על כן, שנתקצצו רגליו. ואזי כל גופו דבק בעפר, עפר, לשון פרור, פר, כנ"ל. משא"כ אצל אדם שרק רגליו דבקים בעפר.

ומכאן ואילך כל פרנסתו במדרגת רגליו. והוא מש"כ "והשקית ברגלך כגן הירק", והיינו שפרנסתו בא לו ע"י רגליו. אולם כאשר מתקן מעשיו והורג לנחש כדברי רב ששת, זוכה לעלות רגליו לעילא, ולאחדם עם פניו, ואזי נעשה, פרנס, פר-נס, שנעשה לו נס להתנוסס, שעולים רגליו לעילא לפניו. ואזי פרנסתו במדרגת מן שהוא מעין האור העליון, כמ"ש הרמב"ן, ולכך קבלת שפע זה הוא במדרגת פנים, מאיר פניו. ועיקרו נגלה בשב"ק כמ"ש חז"ל, אינו דומה מאור פניו של אדם בשב"ק וכו'.

פרק ג' | הקדמה

בשיעור הראשון למדנו בס"ד שלכל אדם ישנם ארבעה סוגי קשרים, והתבארו הקשרים שיש לאדם עם כל מי שמעליו, עם כל מי שלצידו, ועם כל מי שמתחתיו. הקשר הנוסף הוא הקשר של האדם לעצמו.

עוד התבאר שהקשר של האדם לעצמו הוא היסוד שעל גביו צריכים להיבנות שאר כל הקשרים. כאשר הקשר של האדם לעצמו אינו חזק ומבורר דיו, אזי גם שאר הקשרים לא יהיו שלמים ונכונים. וככל שקשר האדם לעצמו יהיה אמיתי וברור גם שאר הקשרים יהיו יונקים ממנו באופן המדויק והנכון.

ולפיכך בשיעור הקודם התחלנו לבאר מעט את הקשר העיקרי שהוא הקשר של האדם לעצמו. והתבאר שבאופן כללי האדם מזהה את עצמו-את ה"אני" שלו בשלושה דברים ובהם הוא קשור לעצמו:

א. ישנם בני אדם שמזהים את עצמם עם הגוף שלהם והקשר שלהם לעצמם הוא תפיסה גופנית, זוהי תפיסה שפלה ונמוכה מאוד שהזכרנו אותה אך לא עסקנו בה.

ב. הדבר השני ובו הרחבנו, הוא הזיהוי של האדם את עצמו מתוך קומת עולם הרצונות. התפיסה שה"אני" אלו הם רצונות, ובהם האדם קשור לעצמו.

ג. הדבר השלישי הוא מה שהאדם מזהה ומכיר שה"אני" שלו הם תכונות נפשו ודרכם הוא קשור לעצמו. חלק זה הוזכר אך עדיין לא עסקנו בו, אם כי ברור שהקשר של האדם עם תכונות-תיו הוא יותר חזק מהקשר שלו עם רצונותיו, כי הרצונות מתחלפים ואינם עצמיות האדם אלא לבושים, מה שאין כן תכונות הנפש הם עצמיים שלא ניתן לשנותם אלא רק לתקנן ולאזנן.

מכל מקום ההכרח והדרך לבירור והכרת תכונות הנפש היא בירור עולם הרצונות, ולפיכך התחלנו בס"ד בשיעור הקודם לזהות את קומת עולם הרצון.

ראשית העבודה למעשה היתה: להכיר באופן כללי את כל רצונותיו או עכ"פ רובם כל אחת לפי ערכה, ולרשום את כל הרצונות שאני מזהה בתוך עצמי, בתחילה רושמים את כל הרצונות שעלו על דעתנו ולאט לאט להוסיף לרשימה כל רצון נוסף שהתעורר,

לאחר מכן עושים סדר ברשימה ומדרגים מי מהרצונות חזק מי בינוני ומי חלש, וביתר פרטות מי הרצון הראשון החזק והעיקרי ביותר מי השני וכו', ובדרך זו האדם מזהה ומברר את עומק רצונותיו.

המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך קובץ שיעורים על תפקידן של בנות ישראל.



אבד | ד' מאות זוז

שבת (ל ע"ב) - ת"ר, לעולם יהא אדם ענותן כהלל, ואל יהא קפדן כשמאי. מעשה בשני בני"א שהמרו זה את זה, אמרו כל מי שילך ויקניט את הלל יטול ד' מאות זוז, וכו', א"ל הוי זהיר ברוחך, כדי הוא הלל שתאבד על ידו ד' מאות זוז, וד' מאות זוז, והלל לא יקפיד.

והנה מצינו כמה דינים ומעשים של ד' מאות זוז. אמרו (כתובות יב ע"א) ב"ד של כהנים היו גובים לבתולה ד' מאות זוז. ועוד אמרו (ב"ק צ ע"א) סטרו, נותן לו מאתים זוז. לאחר ידו נותן לו ארבע מאות זוז, וכו', פרע ראש האשה בשוק נותן לו ד' מאות זוז. וע"ז אמרו (ברכות כ ע"א) מתון מתון ארבע מאה זוזי שויא. ואמרו (ברכות לא ע"א) אייתי כסא דמוקרא בת ארבע מאה זוזי ותבר קמייהו. ועוד אמרו (כתובות סז ע"ב) מר עוקבא הוה עניא בשיבבותא, דהוה רגיל לשדורי ליה ד' מאות זוזי כל מעלי יומא דכיפורא. ומעין כך (ב"ב ח ע"ב) כי הא דרבא אכפיה לרב נתן בר אמי ושקיל מיניה ד' מאות זוזי לצדקה. ועוד מקומות בחז"ל.

והנה זוזי נקראים כן כמ"ש רבותינו מלשון שזזים מיד ליד. והם קרובים לאבד מן האדם, כי תמיד נמצאים בתפיסת הזזה, ולכך אמרו חז"ל שלעולם יצור אדם כספו בידו (ב"מ מ"ב ע"א), היפך תנועת הזזה. ושורש כל תנועה הוא בתוה"ק, באותיותיה, שנע מאות אל"ף עד אות ת'. וזהו ד' מאות זוזי, תנועת הזוזים הגמורה. ולכך אמרו מתון מתון, ד' מאות זוזי שויא. בחינת תנועה מתונה, שזהו תנועתו של הלל, ענו-סבלן. ולהיפך מצד התיקון אמרו (תיקוני זהר, כה, א) וכתבתם על מזוזות ביתך, מזוזות כתיב, זז מות. כי המות ענינו ניתוק מן המקור, מן אל"ף, אנכי הוי"ה, והתרחקות עד הקצה האחרון תי"ו. תי"ו - מות. והוא בחינת מתון - מות - ן. שהמתון מתקן את המות. ומקום המות באדם שערות, בלתי חיות גמורה. והוא כנגד מדרגת עשו שנאמר בו וארבע מאות איש עמו. כי עשו נקרא מלשון עשוי וגמור. ועומק עשיתו שאינה עשייה שלמה ומתקונת הוא בבחינת עשייה כלאחר יד (ומצד התיקון עיין זה"ק תיקונים, תיקון סט, קא, ע"א. וזוהר חדש פז ע"א). וז"ש (ב"ק צ ע"א) כלאחר יד נותן לו ד' מאות זוזי. כי יעקב שנאמר בו וידו אוחות בעקב עשו, אחזו כלאחר יד. ולכך יצא עשו לנגדו בד' מאות איש, כדין כלאחר יד שנותן לו ד' מאות זוזי. כי תחלה אחזו יעקב לעשו בעקבו ואח"כ בהאבקו עם שרו עלה לאחזו בפניו, וכן שנפגש עם עשו לאחר מכן. וזהו בחינת פרע ראש האשה וגילה שערותיה, עשו - איש שיעיר. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

מטות | ב-ש

או השבע שבעה, שבע, שב-ע. ב-ש אלו האותיות השניות הן מהתחלה, והן מהסוף. כלומר שורש ההמשכה, הן בהתפשטות מן הראשית, אור ישר, והן בהתפשטות מן האחרית, אור חוזר. ומהותם לחזור לשורש, להתחלה שזהו סוד התשובה, שב לשורש.

וכאשר יש כח המעכב מלגלות סיבה זו בפועל, הגדרתו שבירה, שבר, שב-ר. וזהו כח עצמי בתוכו. וכאשר זהו כח חיצוני אזי נקרא שבוי, שבי, שב-י. וכן פעמים נקרא חבוש, חבש, ח-שב, כחבוש בבית האסורים שמעוכב מלחזור למקומו. ושלמות קלקול זה נקרא המיתה שכיבה, "וישכב עם אבותיו". שכב, שב-ך. כי אשר האדם מת יש בו ב' מעכבים אלו. א. מיתתו בחינת שבירת גופו (מקביל לשבירת הלוחות ב). קבורתו הוא כחבישתו במקומו, כח חיצוני שיוצר לו קביעות בקרקע. וכאשר נמצא בקרקע ע"ד כלל מסריח ומבאיש, בואש, שב-או. וככל שיש שרב, שב-ר, כן נעשה בואש יותר. ומעין כך היא הבושה, בוש, שב-ו, שהיא מאבזיריהו דרציחה, מעין מיתה. ועליה אמרו חז"ל מוטב יפיל עצמו לכבשן האש ואל יליבן פני חבריו ברבים. כבשן, שב-כ. ומעין כך הוא בחינת יובש, יבש, שב-י, שנסתלק חיותו ונעשה יבש, וכאשר מליבין פני חבריו נסתלק דמו שהוא חיות. ואזי נופל ממדרגת אדם, א-דם, למדרגת בע"ח, בבחינת נמשלו כבהמות נדמו. ומאכל בהמה, עשב, ע-שב. ושורש נפילה זו כמפורש בקרא, אלקים עשה את האדם ישר, והמה בקשו חשבונות רבים. חשבון, חשב, שב-ח. כי כח החשבון הוא גופא מעכב את השיבה לשורש של "ישר". וכאשר נופלים בני"א ממדרגתם נקראים "שובבים", שובו בנים שובבים, שובב, שב-בו. כי כח השובב מעכב את השיבה, וע"ז גופא זועק שובו בנים שובבים.

ובדקות יותר, יש ב' בחינות בשב. א. שב לאלף מתוך ב"ת. ב. שב לתי"ו מתוך שי"ן, וכאשר שב לאל"ף, זהו שיבה לאדם, א-דם. וכן לאלופו של עולם. וכאשר שב לתי"ו, מצד הקלקול שב לתחתון שבו, לשורש היותו מן העפר, היה מן העפר ושב לעפר. וזהו תשובה דקלקול, עפר אתה ואל עפר תשוב. ואצל זקני ע"ה דעתם מטפשת עליהם ונגלה שיבה דקלקול, ולהיפך אצל זקני ת"ח נאמר "מפני שיבה תקום" שיבה דתיקון. וזהו עיקר הבקשה בבחינת אותה אבקש, שב-ק, לדבוק במדרגת שיבה דת"ח. וזהו לבוש של ת"ח, לבוש דתיקון, כמש"כ לבוש, לא בוש, שעולה מבושה תחתונה לשיבה. ות"ח זוכה למדרגת "שתה מים מבורך", בחינת שאיבת מים, בית השואבה, שאב, שב-א, שב לאל"ף, ולכך משם שואבים רוח"ק.

ומדריגת אכילת ת"ח, הפך בהמה שמאכלה עשב, עשב לבהמה כנ"ל, אכילתו בבחינת צדיק אוכל לשובע נפשו". שובע, שבע, שב-ע. משיב ע"י לאל"ף. ולכך אמרו בפסחים שעי"ה אסור לו לאכול בשר, והותר רק לת"ח. בשר, שב-ר. כי בכח הת"ח להשיב הבשר לשורשו, כנודע, שמעלה בשר - שבר, משבר, לבשר מלשון בשורה טובה, הבאה מאלופו של עולם. ולפיכך עיקר זמן אכילת בשר בשבת, לשון שב-ת, שאזי הכל שב לשורשו, כנודע.

וביומין דחול ע"מ לאכול נצרך לבשל המאכל, בשל, שב-ל, ע"מ להשיבו לשורשו. אולם בשב"ק עיקר הארה זו ע"י חוש שהנשמה נהנית ממנו, חוש הריח, בשם, שב-ם.

וכשם שיש מאכל אדם כן יש מאכל של מזבח, ועיקרו תמיד, את הכבש האחד תעשה בבוקר וגו'. כבש, שב-ך. ואזי מתגלה מ"ש בכתובות מזבח מזין וכו', בחינת משביר לכל הארץ, היפך שבר דקלקול נעשה משביר דתקון, שפע הנמשך מאלופו של עולם. וזהו עיקר שבחו של עולם, שבח, שב-ח, שהכל שב לשורשו, וחזור ונמשך השפע מן השורש, וחזור חלילה.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אבשלום, בקש, אלגביש, אלישבע, שב, שבר, שבע, שביל, שגב, שכב, בשן, בשר, בושת, דבש, חשב, יבש, בלאשצאר, לבש, עשב, שבת, שבי, שבלים, בשורה, בישל, בשם, באוש, ישב, כבש, כבשן, שובע, שבע, משביר, שבט, נושבת, קשב, שבועה, שלב, שבץ, שרביט, תשבי, אבישג, שביס, חשבון, מפיושבת, שיבה, שבח, ברוש, שאב, שובל, משבצת, שובע, שובב, שלהבת, שרב. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה



אור א"ס

כתב בספר מוסר השכל (לשון חכמים, הלכות תשובה, פ"ה) בראו שיהיה דומה לו במה שכאשר שלמותו ית' הוא בעצמותו, כן שלמות האדם יהי' מינייה וביה, שהוא ישלים את עצמו (וביסוד זה הרחיב הרמח"ל בספרו דעת תבונות). וזהו גילוי אור א"ס בנברא. ועיין תורת המגיד (נ"ך יחזקאל, ד"ה הוי) כי עיקר האדם הוא ע"ש הדם שבו, ולמה נקרא אדם ולא נקרא דם, רק כשמדבק את עצמו בבורא ית' וממשיך בקרבו אלופו של עולם נתחבר האלף אליו ואז נקרא אדם.

ועוד. עיין נר אלקים שכתב, ומפני שמדבר עם הנבראים בדמות אדם נקרא אדם, בסוד דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. וכביכול הא"ס מתלבש בצורת אדם בהתגלותו לנבראיו, לנביאיו.

צמצום

ג' מיני צמצום. א. צמצום אור א"ס שנסתלק לסביבותיו ונעשה חלל. ב. צמצום בשפע הנמשך מאור א"ס לתוך החלל, ע"י קו אחד דק בלבד ולא יותר. ג. השפע הנכנס לתוך החלל מצטמצם לצורת אדם, ואינו מתרחב מעבר לכך.

קו

צורת אדם, א"ק ממלא את כל מקום החלל, ולכך הקו שנכנס תוך החלל מתלבש תוך א"ק, ואין לו גילוי אלא מתוך האדם. וזהו התקוה המתגלה באדם. ושורש היאוש היפך התקוה - הקו, מפני שהקו מכוסה בתוך האדם. כי אדם בחינת ג' קוים כמ"ש בפירוש הרמ"ז (זוהר בראשית), ולכן לא נקראו אדם כי אם ישראל ששורשם מעולם המתקלא, שהוא סוד פרצוף אדם. ולכך אדם שצורתו ג' קוים מכסה ומסתיר את הקו, את התקוה. מחד מגלה קו תקוה, ומאידך מסתיר את הקו לכך ישנו יאוש.

עיגולים

עיין תורת המגיד (חנוכה, ד"ה שנכנסו יונים) כי הטבע הוא העיגול המסבב את כל העולם בכלל כישראל כאומות וכו', וישראל צריך להפשיט את עצמו עד שיהיה ישר לאל (ישר-אל). וזהו נקרא ריבוע דנפיק מגו עיגולא, כי הנה הארבע יסודות שבאדם מהם באים כל המדות הטבעיות והם ארבע יסודות של נפש שוהא הדם, כמ"ש כי הדם הוא הנפש, וכשאדם מפשיט את עצמו מד' יסודות הדם ומתדבק לד' יסודות עליונים של הוי"ה, אז יוצא מן העיגול של הטבע ונכנס לרובע ד' יסודות עליונים, ואז נקרא אדם האלף אלופו של עולם, והדם הוא הנפש.

ישר

"אלקים עשה את האדם ישר". עיין רד"ק (בראשית פ"ב) וכתב

החכם ר' יוסף בן צדיק, כי זה (שהאדם הולך בקומה זקופה) לפי שחמר שלו זך ודק בין שאר הגופים, כמו שאנו רואים שמן הנר בעודו זך תעלה השלהבת ממנו על קו יושר לזכות השמן, ואם לא יהיה זך אלא עכור תהיה השלהבת עולה ממנו מעוותת ולא תלך על קו היושר. והעילה האחרת שהאדם צומח מן השמים, כלומר, שכל צמח צומח שעקרו ונהיה העיקר כזה ממול השמים, לפיכך אנו צומחים מן השמים, ומפני זה נקרא אדם פרי מהופך. והבן שאדם אור ישר, פרי אור חוזר. (ועיין גר"א (ברכות כ"א ע"ב) (אדם גימ' מ"ה) סוד כ"ב, כ"ב, אור ישר ואור חוזר, וכח אחדותם).

שערות

ג' חלקים באדם: נשמת אדם, גוף האדם, ושערות שהם מותרי האדם. ועליהם נאמר ומותר האדם מן הבהמה אין. כי מותר האדם מן הבהמה לבד הנשמה הטהורה. אולם בשערות שאינם בטלים לאור נשמתו אלא נגזזים, בהם מתגלה באדם מדרגת בהמה.

אזן

כתיב (בראשית ג, יז) ולאדם אמר, כי שמעת לקול אשתך. כל היותו נשתעבדה לשמיעתו.

חוטם

אין מעידין אלא על הפרצוף עם החוטם כמ"ש בסוף יבמות. וטעם הדבר כי חוטם בחינת מ"ה דע"ב דס"ג. והוא אדם בזעיר אנפין, כי כללות צורת האדם הגדול מצטיירת בזעיר אנפין בחוטם. והוא שורש לז"א דלתתא, זעיר אנפין, זעיר דייקא, כנ"ל. ועיין שער מאמרי רשב"י (פירוש ספד"צ, פ"ב) אדם הוא בז"א ולא בא"א, ואף בז"א אינו נקרא אדם אלא מהחוטם ואילך.

פה

אכילה. וכתב (בראשית ב, טז) ויצו ה' אלקים על האדם לאמר, מכל עץ הגן אכל תאכל, ומעץ הדעת טו"ר לא תאכל ממנו, כי ביום אכלך ממנו מות תמות. וזהו חיים ומות ביד הלשון, הן מכח דיבור, והן מכח אכילה, נקבע כל מדרגת קומתו של האדם.

ועוד. כתיב (דברים ה, ג) כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם (אכילה), כי על כל מוצא פי ה' יחיה (דיבור). כי מדרגת הדיבור גבוהה יותר ושייכת לראש, משא"כ אכילה עיקרה יורד לגוף.

עינים - שבירה

כתיב (שמות לג, כ) ויאמר לא תוכל לראות את פני, כי לא יראני האדם וחי. ושורש השבירה בעינים, הבטה בדבר עליון ממדרגתו. ומשם נשתלשל ד' חשובים כמת וחד מהם עני, אותיות עין. ונשתלשל הבטה בדבר תחתון ושפל, זן עיניו מן



הערה.

ועוד. אמרו (סוטה ה' ע"א) א"ר יוחנן, אדם, אפר - דם - מרה. ומתחלה קודם החטא כתב הבעה"ט (בראשית פ"א, פכ"ו) אדם ר"ת, אני דמיתך מלאך. ועתה מכח פגם העינים ירד ממדרגת אני דמיתך מלאך, למדרגת אפר - דם - מרה.

עתיק

כתיב (בראשית ב, כא) ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם וישן, ויקח אחת מצלעותיו וגו'. לקיחה זו בחינת עתיק, נעתק צלע זה ממקומו. והשורש שהרי עתיק בחינת נוק', מלכות של א"ק, כנודע. ולכך ע"י נבנית נוק' דז"א.

ועוד. כתיב (שם ג, כד) ויגרש את האדם וגו'. נעתק מג"ע, כעתיק שיורד לבריאה בסוד דדי בהמה, ומקביל לכך מצד הקלקול ירד ממדרגת אדם למדרגת בהמה, נמשלו כבהמות נדמו.

אריך

אריך בחינת אין. וכתיב (בראשית פ"ב, פ"ה) ואדם אין וגו'. וביאורו שבשורש אדם במדרגת אין.

ועוד. עיין רמ"ז (זוהר ויקרא) בהיות ז"א ו"ק נקרא איש, אבל היותו בגדולתו שאז מגיע עד א"א נקרא אדם, וכדאיתא בפרשת תזריע (מח ע"א). ועיין מבוא שערים (ש"ה ח"ב, פ"ח) זעיר בזמן היניקה נקרא איש, ובגדלות נקרא אדם. וכן עיין שער ההקדמות (עז ע"ב) ועתה כשנולדו לו אלו המוחין נקרא צלם של אדם, כי אז ז"א נקרא אדם גמור. ועיין שער הגלגולים (הקדמה יח) ואם ישתדל עוד האדם הנה ויעסוק בחכמה הנעלמת ובסודות התורה, אז יזכה אל הנשמה שהיא מן הבריאה, ותאיר הנשמה ברוח שבו ותוסיף מעלה על מעלתו וחכמה על חכמתו, ואז נקרא אדם שלם, אשר עליו נאמר, ויברא אלקים את האדם בצלמו.

אבא

מוחין דאז"א. וכתיב (בראשית א, כו) ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו, סוד צלם. מוחין של ז"א בג' מדרגותיו צ-ל-ם, כנודע (עיין הגהת מהרי"ץ בתחלת נפה"ח שער א, שבאר זאת בהרחבה). ועיין עץ חיים (שער מא, פ"ג) האדם עליון יש בו פנימיות וחיצוניות, והמוחין הם הפנימיות והחיצוניות צלם אלקים. ועיין גר"א (אדרת אליהו, בראשית ה, ג) אנשים ע"ש אנוש, שרק אדם ושת נולדו בצלם ממש, אולם מאנוש ואילך הם רק בבחינת כקוף בפני אדם.

אמא

כתיב (בראשית פ"א, פכ"ז) ויברא אלקים את האדם בצלמו, בצלם אלקים ברא אותו. ונודע שיש צלם הוי"ה, ושורשו חכמה

- אבא, ויש צלם אלקים ששורשו בינה - אמא. (עיין עץ חיים שכ"ה דרוש א, ב, ג). ועיין מזכיר שלום (מערכת הזי"ן) והקשה הרב ד"מ ז"ל, כיון דקי"ל דמוחין דגדלות הם הויות האיך אמר צלם אלקים, ולפ"ז אתי שפיר שמשעה שנכנס מוחין דפרצוף בינה או עיבור או יניקה שנקראין אלקים נקרא אדם.

ועיין רקאנאטי (על התורה, אות מב) צלם אלקים נאמר על הרוח הפנימי, והגוף נקרא בשר אדם ולא אדם, בסוד פסוק "אדם אתם" ואין אוה"ע קרוין אדם. ועיין זוה"ק (זוהר חדש, רות, לא ע"ב) הרי נשמה נקראת נשמת אדם וגופא נקרא אדם, מאי בין האי להאי, אלא באתר דאקרי ויברא אלקים את האדם בצלמו הוא יהו"ה, ובאתר דלא אקרי בצלמו הוא גוף. ועיין זוה"ק (ח"א, כ ע"ב, ח"ב, עו ע"א).

ד"א

עיקר שם אדם גימ' מ"ה, הוא בז"א, כנגד שם מ"ה, כנודע. ועיין בגר"א (יה"א ח"ג, ד, ב) אדם, לב - אחד, גימ' אדם, שם מושרש (שם מ"ה) שהוא במחשבה כידוע. ועיין בדבריו (ספד"צ, פ"ב) וז"א נקרא אדם כידוע, וכמ"ש שם בדף קלה ע"א, השתא אתתקנו וכו', כמראה אדם וכו'. ובדף קמא ע"ב,

ובכללא חדא, וכו', אדם, וכו'. ובדף קמ"ב ע"ב, ויפל ה' אלקים תרדמה וכו'. ובדף קמג ע"א והאדם ידע, וכו', ובהרבה מקומות רבו מלספר. ולכך נקרא עולם קטן - זעיר. ועיין מורה נבוכים (ח"א פרק ע"ב) וריקאנטי (ז, ב), ועוד הרבה ברבותינו שביארו היות האדם נקרא עולם קטן.

נוק'

עיין ב"ר (כא, ב) אשה נקרא אדם, "כתפארת אדם לשבת בית". כתיב (בראשית ב, יח) ויאמר ה' אלקים לא טוב היות האדם לבדו (ז"א), אעשה לו עזר כנגדו, נוק'. ואמרו (יבמות סג ע"א) שאין נקרא אדם אלא רק זכר ונוק' יחדיו. ועיין דרך עץ החיים לרמח"ל, הלא תראה כי הוא נקרא אדם ע"ש אדמה ולא עפר ע"ש העפר, אך זה הוא לפי קשר הנמצא בין האדם ובינו, והוא כי השפע הנשפע מלמעלה יורד מן השמים עד הארץ, ואח"כ מקבל אותו האדם, ובסוד זה, כי זה למטה בסוד חיבור המאורות העליונים בסוד "דזכרא ונוקבא", ואח"כ יוצא השפע כלול משניהם. ועיין גר"א אדר"א (דברים לב, ח) בן אדם, סודו מ"ה וב"ן.

ב"ן, אדם - מ"ה בגימ'. יחוד זו"ן. ועיין ליקוטי הגר"א (א"ב, א) אדם מתחלק לד', ט'. א' עד ד', ד' אותיות כנגד ד' תיקוני דיקנא

דנוק', ד' עד מ', ט' אותיות, כנגד ט' תיקוני דיקנא דז"א. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה - להארות, הערות, והוספות: rav@bilvavi.net



שאלה שיטת הטיפול הנקראת "ילד פנימי"

לכבוד הרב שליט"א, יש היום דרך של טיפול עם הנפש שנקרא "ילד פנימי", שהרבה בני ישראל משתמשים בו. בלי להכנס אל כל הפרטים, אופן הטיפול זה הוא שהאדם צריך ללמוד איך להכיר ה"ילד" הפנימי שלו, החי עמוק בתוכו, ולדבר עם ה"ילד" הזה, ולשאול שאלות ממנו, וכדו', ועי"ז האדם לאט לאט מרפא את הבעיות בנפשו, ע"י החיבור הפנימי שהוא יוצר עם ה"ילד הפנימי" שלו. שמעתי שיש מקור לזה בהגר"א, אבל לא שמעתי איפה נמצא בדיוק. האם זה אמת? ואם זה מהלך נכון, מה הגדרים להשתמש בדרך טיפול כזה? תודה מאד מאד להרב.

תשובה

בס"ד האדם, ומהלך חייו בצורה של בנין. ולפיכך כל שלב שאדם היה בו ועברו, אין כוונת הדבר ש"העבר אין", אלא זהו חלק מבנינו.

וכשם שבבנין התחלתו ויסודותיו הם השורש והתוקף שעליו נבנה הכל, וסטייה קלה בהם מעכבת רבות לכל הבנין, כן בחיי האדם ימי ילדותו הם השורש והיסודות של נפשו שעל גביהם נבנה כל בנין חייו. ולכך ברור הדבר שיש מקום אמת לחזור ולברר את ימי הילדים ולתקנם.

דרך זו יש בה מן הסכנה של "נפילה" לימי הילדות אם לא נעשית באופן נכון ומתוקן.

עיקר חזרה לימי הילדות נצרך שיבא ממקום פנימי בנפש ולא רק חיצוני, ולכך עיקר החזרה על ידי "תמימות" שזהו טבעו של הילד. וככל שאדם תמים יותר כן חוזר בנפשו ל"תפיסת ילדותו".

אחר שנגע בעומק תפיסת הילדות ישנם כמה אופנים מעשיים לחזור למקום זה בנפש.

א. ע"י חזרה מעשית לצורת חיים של ילד, כגון לשחק במשחקי ילדות וכדו', ועי"כ חוזר נפשית לאותו מצב. יש לציין שצורה זו נמוכה ושפלה, ויכולה "להפיל" את האדם בחזרה לימי ילדותו. כלומר לא רק כניסה לצורך תיקון אלא "נפילה" לשם.

בכלל זה כלול לחזור מעשית למקומות שבו הוא גר, שחק, למד. וכן ספרים שקרא בילדותו, ועוד.

- ב. ע"י דיבור, שהאדם מספר את מה שעבר בימי ילדותו ומתוך כך נכנס חזרה באופן חלקי למקום הזה בנפש.
- ג. ע"י שמיעת ניגונים שהורגל בילדותו.
- ד. ע"י כח הזוכר שבנפש מעורר זכרונות מאז, ויתר על כן כח השומר, ציורים שנשתמרו בנפשו מחיי ילדותו, הן ע"י הסתכלות בתמונות, והן בזכרון הציורי במחשבתו.
- ה. ע"י כח המדמה במדמה לחייו בילדות. כח זה שורשי מאוד, מפני שאצל ילד כח המדמה חזק מאוד, ולכך עצם הכניסה למדמה, הוא כניסה לכח ילדותו, ובזה מתקרב באופן חושי לימי ילדותו.
- ו. ע"י כניסה ישירה להרגשות שהרגיש בילדותו.
- ז. ע"י חזרה למה שלמד בימי ילדותו חומש, משנה גמרא ועוד, חזרה ממש על אותם דברים בדיוק.

כאשר האדם חוזר ע"י האופנים הנ"ל, או חלקם לימי הילדות, עתה עבודתו לחוות את אותו תהליך ממקום נכון לכתחילה, וכאשר מתעורר נקודות העיוות שהיו בילדותו, באותם נקודות יש להדגיש מחד את החויה הנכונה עתה בתהליך מתוך "תפיסה שכלית של בגרות". ומאידך יש לברר את נקודות העיוות ולטפל בהם באופן פרטני. הן ע"י דיבור בדבר, והן ע"י תיקון מעשי בפועל לנקודה זו.

דיבור בלבד יוצר פעמים הרפיה, אולם אינו יוצר תיקון שלם, נצרך דיבור ומעשה יחדיו. וכן בירור מתוך בגרות שכלית כנ"ל.

הדבר מובן מעצמו שדברים אלו נכתבו בקיצור גדול, אולם נכתוב אף בקצרה את שורשי יסודותיו של מהלך זה בחכמה הפנימית, המבואר בכתבי האריז"ל.

ישנם ג' מדרגות, עיבור, יניקה, מוחין. וכל זה נקרא גדלות ראשון שגודל מקטן ממש, עובר, עד לקנין של מוחין. אולם אח"כ מתחיל תהליך של "גדלות שני", ואז חוזר למעין עיבור - קטנות חדשה שבתוך הגדלות. קטנות זו באה לברר את כל מה שחווה בקטנותו מתוך מוחין דקטנות גמורים, עתה שבים לברר את כל החלקים הללו שבקטנות מתוך גדלות. והוא נקרא "גדלות שני". ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מהארכיון

נא לשמור על קדושת הגיליון

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718..295.1245
הצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון: info@bilvavi.net
רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ - משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@moshebooks.com
ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829